

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 14.1.2022
COM(2022) 11 final

2022/0004 (NLE)

Propunere de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind învățarea pentru durabilitatea mediului

(Text cu relevanță pentru SEE)

{SWD(2022) 3 final}

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

Transformarea în primul continent neutru din punct de vedere climatic este cea mai mare provocare și oportunitate a epocii noastre. De aceea, trebuie să luăm imediat măsuri decisive în acest sens.

Ursula von der Leyen, Orientări politice

Ne aflăm într-un moment critic: acțiunea umană a cauzat daune aproape ireparabile planetei noastre, sursa însăși a existenței și a bunăstării noastre. Pentru a ne asigura un viitor în care să putem prospera, este necesar să luăm măsuri de urgență, atât la nivel colectiv, cât și individual, pentru a plasa societatea și economia pe o traiectorie durabilă. Tinerii au fost deosebit de vocali și activi, au solicitat schimbări și au solicitat autorităților publice să acționeze urgent pentru a proteja clima și mediul pentru generațiile actuale și viitoare. Mulți consideră că școala nu reușește să le ofere o înțelegere adecvată a schimbărilor climatice, a mediului și a unui mod de a trăi și de a acționa mai durabil¹.

Sub conducerea președintei von der Leyen, Comisia a prezentat, prin Pactul verde european, o strategie ambițioasă pentru a obține rezultate în ceea ce privește durabilitatea și schimbările transformatoare necesare în întreaga noastră economie și societate. Dezvoltarea durabilă este un principiu fundamental al Uniunii Europene, iar realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU constituie o prioritate pentru politicile interne și externe ale Uniunii. Prin alinierea acțiunilor într-o serie de domenii de politică, inclusiv energia, mediul, mobilitatea și agricultura, UE vizează o tranziție verde care să fie atât justă, cât și favorabilă incluziunii. **La fel ca în toate sectoarele, și în domeniul educației și formării trebuie, de asemenea, să se ia măsuri pentru a răspunde la urgența climatică și la criza planetară –atât în ceea ce privește modul propriu de funcționare, cât și, în mod esențial, în ceea ce privește modul în care îi pregătește pe cursanți pentru viitor.**

Comunicarea privind Spațiul european al educației², Pactul verde european³ și alte inițiative-cheie⁴ recunosc rolul esențial al educației și formării pentru tranziția verde. Cursanții de toate vârstele trebuie să fie în măsură să își dezvolte cunoștințele, competențele și atitudinile pentru a trăi într-un mod mai durabil, pentru a schimba modelele de consum și de producție, pentru a adopta un stil de viață mai sănătos și pentru a contribui – atât individual, cât și colectiv – la transformarea societăților noastre.

Realizarea acestui obiectiv necesită o abordare a învățării pe tot parcursul vieții pentru durabilitatea mediului, cu metode de învățare ancorate în practică, bazate pe implicare și acțiune care promovează (i) cunoștințe, înțelegere și gândire critică (învățare cognitivă); (ii) dezvoltarea competențelor practice (învățare aplicată); și (iii) empatie, solidaritate și grijă pentru natură (învățare socio-emoțională). Pentru a-i ajuta pe cursanți să înțeleagă interconectarea sistemelor economice, sociale și naturale sunt necesare abordările interdisciplinare.

Provocări în ceea ce privește învățarea pentru durabilitatea mediului

¹ <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2224>

² COM(2020) 625 final.

³ COM(2019) 640 final.

⁴ Strategia UE privind biodiversitatea, Pactul climatic european, Pilonul european al drepturilor sociale, Agenda pentru competențe în UE și Rezoluția Consiliului privind spațiul european al educației (2021-2030)

În întreaga Europă se derulează un număr tot mai mare de inițiative și acțiuni privind schimbările climatice, biodiversitatea și durabilitatea în educația timpurie, în școli, în instituțiile de educație și formare profesională, în învățământul superior și în organizațiile comunitare. În multe țări, există politici și strategii legate de educația în domeniul mediului și al durabilității și de concepte la fel de viabile, cum ar fi educația pentru dezvoltare durabilă și competență globală. Cu toate acestea, în ciuda a zeci de ani de eforturi și inițiative, **învățarea pentru durabilitatea mediului nu este încă o caracteristică sistemică a politicilor și practicilor din UE.**

Puține țări au făcut din învățarea pe tot parcursul vieții un principiu director al durabilității în educație și formare. Pentru a-și dezvolta întregul potențial, învățarea și predarea în domeniul durabilității mediului trebuie să aibă loc nu numai în școli și în instituțiile de învățământ superior, ci și în toate celelalte componente ale sistemului (formal, non-formal, informal) și la toate nivelurile (de la vârstă preșcolară până la vârste înaintate).

Țările se confruntă adesea cu dificultăți în punerea în aplicare și monitorizarea politicilor legate de educație și formare pentru durabilitatea mediului. Adesea lipsesc obiectivele, acțiunile și indicatori specifici și o viziune clară. Caracterul interdisciplinar al învățării pentru durabilitatea mediului, necesitatea unor pedagogii centrate pe cursant, noile abordări în materie de evaluare, modificările organizatorice și parteneriate comunitare pot fi contrare culturilor și normelor consacrate în educație și formare.

În programele școlare, aspectele legate de durabilitatea mediului, inclusiv de biodiversitate, sunt în prezent fragmentare, iar abordarea acestei teme nu poate fi considerată cuprinzătoare în majoritatea statelor membre. Puține țări fac referiri specifice la competențele în materie de durabilitate, la obiectivele de învățare conexe și la modul în care acestea trebuie evaluate. Aspectele legate de mediu și durabilitate sunt adesea incluse în disciplinele științifice și geografie, însă toate materiile și toate combinațiile dintre ele pot contribui, de asemenea, la înțelegerea acestor aspecte de către cursanți.

Mulți educatori din întreaga Europă predau deja în mod activ sau aspiră să predea pentru durabilitatea mediului. În același timp, mulți afirmă că nu au experiență și că le lipsește formarea, în special în ceea ce privește abordările interdisciplinare, pedagogiile active și dificultatea provocărilor pe care le implică materia respectivă.

Abordările la nivelul întregii instituții în care durabilitatea este integrată în toate procesele și operațiunile nu sunt încă larg răspândite în toate instituțiile de învățământ, inclusiv din cauza lipsei finanțării și a sprijinului insuficient. Adesea, instituțiile nu dispun de date și instrumente pentru monitorizarea eficacității inițiativelor și eforturilor în materie de durabilitate.

Către o schimbare profundă și transformatoare

Un număr tot mai mare de proiecte și programe care abordează aspecte legate de durabilitatea mediului demonstrează un interes din ce în ce mai mare și un angajament din ce în ce mai pronunțat față de aceste aspecte. Totuși, multe inițiative sunt limitate în timp și în ceea ce privește domeniul de aplicare. Având în vedere faptul că criza climatică și a biodiversității ne obligă la acțiuni urgente, este momentul pentru o schimbare radicală și este necesar să trecem de la inițiative izolate la schimbări profunde și sistemice în educație și formare.

Integrarea durabilității mediului în toate politicile, programele și procesele de educație și formare este vitală pentru a construi aptitudinile și competențele necesare pentru tranziția verde. Sunt necesare acțiuni verticale, de la nivel individual la nivel de instituții și sisteme, dar și acțiuni orizontale, ceea ce înseamnă că toate părțile interesate din domeniul educației și formării trebuie să colaboreze în sinergie pentru a se asigura că **tema durabilității este ferm ancorată în întreaga experiență de învățare a cursanților.**

Trebuie elaborate și continuate **măsuri pe termen scurt** pentru a sprijini instituțiile și cadrele didactice și pentru a-i ajuta pe cursanți să își dezvolte competențele și mentalitatea necesare pentru tranziția verde. **Pe termen mediu și lung**, toate eforturile de reformă în domeniul educației și formării trebuie să sprijine și să se alinieze la schimbările necesare pentru un viitor mai verde și mai durabil.

Consultările și cercetările efectuate în vederea pregătirii prezentei propuneri au evidențiat faptul că, pentru a integra pe deplin durabilitatea mediului în educație și formare, sunt necesare acțiuni pe mai multe fronturi.

Învățarea eficace pentru durabilitatea mediului:

- Începe cu educația și îngrijirea copiilor preșcolari
- Necesită adoptarea unei abordări bazate pe învățarea pe tot parcursul vieții
- Implică crearea unor medii de învățare favorabile în care instituția în ansamblu ei să fie activă în ceea ce privește durabilitatea
- Este centrată pe cursant, stimulează implicarea, este pozitivă și bazată pe experiențe din viața reală
- Sprijină cadrele didactice, inclusiv echipele de conducere, pentru a preda și a acționa pentru durabilitate
- Promovează colaborarea și a parteneriatele în comunitățile locale și în comunitățile mai extinse
- Implică tinerii într-o manieră semnificativă
- Dezvoltă competențe în materie de durabilitate
- Se bazează pe politici solide

Învățarea și predarea pentru durabilitatea mediului pot sprijini pe deplin alte agende educaționale în materie de incluziune, calitate, inovare, internaționalizare și învățare centrată pe cursant. **Are un potențial bogat și reprezintă o oportunitate excelentă de a face învățarea mai relevantă, de a motiva cursanții și educatorii și de a dezvolta competențe din ce în ce mai necesare pentru viață și muncă.**

(1) Obiectivele recomandării propuse

Propunerea Comisiei urmărește:

- să articuleze o viziune și o înțelegere comună la nivelul UE cu privire la schimbările profunde și transformatoare necesare în educație și formare pentru tranziția verde;
- să dezvolte o abordare coerentă a competențelor, aptitudinilor și atitudinilor de care oamenii au nevoie pentru a putea să acționeze, să trăiască și să lucreze în mod durabil, să consolideze importanța învățării pe tot parcursul vieții pentru a se asigura că toate persoanele de la o vârstă fragedă până la vârste înaintate pot dobândi aceste competențe și aptitudini;
- să faciliteze schimbul de experiență între factorii de decizie, cercetători și cadre didactice, precum și de bune practici la nivel de sistem și de instituție;
- să sprijine inițiativele la nivelul UE de promovare a învățării pentru durabilitatea mediului și
- să încurajeze investițiile în domeniile menționate anterior.

(2) Dimensiunea internațională

Deși se concentrează pe deplin pe ambițiile și prioritățile UE de a realiza Pactul verde european, propunerea **se bazează pe activitatea desfășurată la nivel internațional și vine în completarea acesteia**. Ea va mobiliza statele membre și părțile interesate să întreprindă acțiuni mai concertate pentru a contribui la agenda UNESCO, în special la **Foia de parcurs ESD 2030**, și va sprijini **angajamentul UE față de Agenda 2030 a ONU**, proiectul de dezvoltare durabilă la nivel mondial.

- (3) Complementaritatea și sinergiile cu alte inițiative ale UE în domeniul educației și formării
- Comunicare privind realizarea Spațiului european al educației până în 2025⁵,
 - Rezoluția Consiliului privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației (2021-2030)⁶,
 - Comunicarea privind un nou SEC pentru cercetare și inovare⁷,
 - Recomandarea Consiliului privind un pact pentru cercetare și inovare în Europa⁸,
 - Agenda europeană pentru competențe în scopul promovării competitivității durabile, a echității sociale și a rezilienței⁹,
 - Recomandarea Consiliului privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență¹⁰,
 - Planul de acțiune pentru educația digitală (2021-2027)¹¹,
 - Recomandarea Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții¹²,
 - Concluziile Consiliului privind universitățile europene¹³,
 - Viitoarele Academii Erasmus+ pentru cadrele didactice¹⁴,
 - Cadrul de calitate al UE pentru educația și îngrijirea copiilor preșcolari¹⁵,
 - Coaliția pentru educație în domeniul climei¹⁶
 - Propunerea de recomandare a Consiliului privind o abordare europeană a micro-certificatelor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și capacitatea de inserție profesională¹⁷,
 - Viitoarea strategie europeană pentru universități,
 - Viitoarea propunere de recomandare a Consiliului privind crearea de punți pentru o cooperare europeană eficace în domeniul învățământului superior.

⁵ COM(2020) 625 final.

⁶ Rezoluția 2021/C 66/01 a Consiliului.

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0628&from=GA>

⁸ <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/1a0df8ff-5313-11ec-91ac-01aa75ed71a1>

⁹ COM(2020) 274 final.

¹⁰ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1202\(01\)&from=RO](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1202(01)&from=RO)

¹¹ COM(2020) 624 final.

¹² Recomandarea 2018/C 189/01 a Consiliului.

¹³ Concluziile Consiliului 2021/C 221/03.

¹⁴ <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/ro/node/64>

¹⁵ Recomandarea Consiliului 2019/C 189/4

¹⁶ Coaliția pentru educație în domeniul climei: https://education-for-climate.ec.europa.eu/_en

¹⁷ <https://education.ec.europa.eu/ro/o-abordare-europeana-privind-microcertIFICATELE>

- (4) Coerența cu alte politici
- Comunicarea privind Pactul verde european¹⁸,
 - Strategia privind biodiversitatea pentru 2030¹⁹,
 - Planul de redresare NextGenerationEU²⁰,
 - Pactul climatic european²¹,
 - Noul Plan de acțiune pentru economia circulară²²,
 - Pilonul european al drepturilor sociale²³,
 - Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030²⁴,
 - Comunicare privind noul Bauhaus european²⁵,
 - Garanția europeană pentru copii²⁶,
 - Comunicarea privind un nou Spațiu european de cercetare²⁷,
 - Concluziile Consiliului privind viitoarea guvernare a Spațiului european de cercetare²⁸,
 - Noua agendă privind consumatorii²⁹.

2. TEMEI JURIDIC, SUBSIDIARITATE ȘI PROPORȚIONALITATE

• Temei juridic

Propunerea de recomandare a Consiliului este în conformitate cu articolul 165 alineatul (4) și cu articolul 166 alineatul (4) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Inițiativa nu propune nicio extindere a competenței de reglementare a UE și nici angajamente cu caracter obligatoriu pentru statele membre. Statele membre vor decide, în funcție de situația de la nivel național, în ce mod vor pune în aplicare prezenta recomandare a Consiliului.

• Subsidiaritate (în cazul competenței neexclusive)

Propunerea este în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE).

Statele membre au propria lor cultură și legislație în ceea ce privește conceperea și organizarea procesului de învățare. Ele sunt pe deplin responsabile de conținutul educației și de organizarea sistemelor lor de educație și formare. În același timp, informațiile disponibile arată că ele se confruntă cu o serie de probleme comune legate de pregătirea sistemelor lor de educație și formare, inclusiv pentru tranziția verde și cea digitală.

¹⁸ COM(2019) 640 final.

¹⁹ COM(2020) 380 final.

²⁰ https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_ro

²¹ COM(2020) 788 final.

²² COM(2020) 98 final.

²³ COM(2017) 250

²⁴ COM(2021) 101 final.

²⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/qanda_21_4627

²⁶ Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului

²⁷ COM(2020) 628 final.

²⁸ Concluziile Consiliului 13567/20.

²⁹ COM(2020) 696 final.

În conformitate cu principiul subsidiarității, propunerea prezintă o cale de urmat pentru educația și formarea în domeniul durabilității mediului și face recomandări în acest sens.

- **Proportionalitate**

Prezenta propunere este în conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 alineatul (4) din TUE.

Nici conținutul, nici forma prezentei propuneri de recomandare a Consiliului nu depășesc ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor sale. Angajamentele pe care și le vor asuma statele membre au un caracter voluntar și fiecare stat membru rămâne liber să decidă cu privire la abordarea pe care trebuie să o adopte.

- **Alegerea instrumentului**

Pentru a contribui la realizarea obiectivelor menționate la articolele 165 și 166 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, tratatul menționat prevede adoptarea de recomandări de către Consiliu, pe baza unei propuneri din partea Comisiei.

O recomandare a Consiliului este un instrument adecvat în domeniul educației și formării, în cadrul căruia UE are o responsabilitate de susținere, și este un instrument care a fost utilizat în mod frecvent pentru acțiunile europene în domeniile respective. Ca instrument juridic, aceasta semnalează angajamentul statelor membre față de măsurile prezentate și furnizează o bază politică mai solidă pentru cooperarea din acest domeniu, respectând pe deplin, în același timp, autoritatea statului membru în domeniul educației și formării.

3. REZULTATE ALE EVALUĂRILOR EX-POST, ALE CONSULTĂRILOR PĂRȚILOR INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRILOR IMPACTULUI

- **Evaluări ex-post/verificarea adecvării legislației existente**

Nu se aplică.

- **Consultările părților interesate**

Contribuțiile la propunere au fost colectate în cadrul consultării publice privind învățarea în domeniul durabilității mediului, care s-a desfășurat în perioada 18 iunie – 24 septembrie 2021 (1352 de răspunsuri și 96 documente de poziție primite), precum și în cadrul unor consultări specifice cu statele membre, organizațiile neguvernamentale, cadrele didactice, formatorii și alți educatori, studenții și reprezentanții tinerilor, alte părți interesate și experți europeni în domeniu.

- **Obținerea și utilizarea expertizei**

Pentru a colecta contribuții la propunere, au fost comandate trei studii: (i) cartografierea programelor de învățământ, a politicilor și a altor măsuri din statele membre, inclusiv o trecere în revistă a literaturii de specialitate, cartografierea cercetării naționale și în materie de politici, o revizuire a programelor școlare, anchete privind cadrele didactice, studii de caz și grupuri tematice; (ii) cartografierea proiectelor Erasmus + legate de învățarea pentru durabilitatea mediului și (iii) un studiu privind educația și formarea în vederea dezvoltării durabile în contextul COVID-19 și al tranziției verzi și digitale.

- **Evaluarea impactului**

Data fiind abordarea complementară a activităților față de inițiativele statelor membre, caracterul voluntar al activităților propuse și amploarea efectelor preconizate, nu a fost efectuată o evaluare a impactului. Elaborarea propunerii s-a bazat pe studii anterioare, pe consultarea cu statele membre și cu părțile interesate, precum și pe o consultare publică.

Propunerea sprijină pe deplin angajamentul UE de a îndeplini obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU.

- **Adecvarea reglementărilor și simplificarea**

Nu se aplică.

- **Drepturile fundamentale**

Prezenta propunere de recomandare a Consiliului respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, și anume dreptul la protecția datelor cu caracter personal, prevăzut la articolul 8, și dreptul la educație, prevăzut la articolul 14.

Măsurile vor fi puse în aplicare în conformitate cu legislația UE privind protecția datelor cu caracter personal, în special cu Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului³⁰ privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date (Regulamentul general privind protecția datelor).

4. IMPLICAȚIILE BUGETARE

Această inițiativă nu va necesita resurse suplimentare de la bugetul UE.

5. ALTE ELEMENTE

- **Planuri de implementare și mecanisme de monitorizare, evaluare și raportare**

Pentru a sprijini punerea în aplicare, Comisia propune să se elaboreze, în cooperare cu statele membre, cercetări, materiale de orientare specifice și alte livrabile, pe baza dovezilor, a activităților de învățare reciprocă și a identificării bunelor practici.

Comisia intenționează să raporteze cu privire la utilizarea recomandării Consiliului în contextul cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării.

- **Documente explicative (în cazul directivelor)**

Nu se aplică.

- **Sinteza recomandării și a documentului de lucru al serviciilor Comisiei**

Proiectul de recomandare a Consiliului propune orientări și acțiuni care pot fi întreprinse de statele membre pentru a integra în continuare durabilitatea mediului în educație și formare și pentru a dezvolta competențele în materie de durabilitate ale tuturor cursanților. Propunerea prevede și angajamentul Comisiei Europene de a completa și sprijini acțiunile statelor membre în acest domeniu. Documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei descrie datele recente obținute în urma cercetărilor, precum și opiniile părților interesate și oferă detalii cu privire la noul cadru european de competențe în materie de durabilitate.

³⁰ Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului.

Propunere de

RECOMANDARE A CONSILIULUI**privind învățarea pentru durabilitatea mediului**

(Text cu relevanță pentru SEE)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 165 alineatul (4) și articolul 166 alineatul (4),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) Pactul verde european³¹ și Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030³² evidențiază rolul esențial al școlilor, al învățământului superior și al altor instituții de formare în ceea ce privește implicarea cursanților, a părinților, a cadrelor didactice³³ și a comunității în general în promovarea schimbărilor necesare pentru o tranziție verde de succes.
- (2) Obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU, în special obiectivul 4.7, subliniază necesitatea ca toți cei care urmează cursurile unei instituții de învățământ să dobândească până în 2030 cunoștințele și aptitudinile necesare pentru a promova dezvoltarea durabilă, inclusiv, printre altele, prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, o cultură a păcii și a non-violenței, cetățenia globală și aprecierea față de diversitatea culturală și față de contribuția culturii la dezvoltarea durabilă.
- (3) Comunicarea privind Spațiul european al educației³⁴, Pilonul european al drepturilor sociale³⁵ și Comunicarea privind un nou SEC pentru cercetare și inovare³⁶ solicită ca politicile și investițiile în materie de educație și formare să fie orientate către tranziția verde și tranziția digitală, favorabile incluziunii, pentru reziliența și prosperitatea viitoare.

³¹ COM(2019) 640 final.

³² COM(2020) 380 final.

³³ În sensul prezentei recomandări, cadrele didactice includ profesorii (recunoscuți ca având statutul de cadru didactic sau echivalent în conformitate cu legislația și practicile naționale) și formatorii (orice persoană care îndeplinește una sau mai multe activități legate de funcția de formare teoretică sau practică, fie într-o instituție de învățământ sau de formare, fie la locul de muncă). Această categorie include profesori din învățământul general și din învățământul superior, profesori și formatori în EFP inițială și continuă, precum și profesioniști din domeniul educației și îngrijirii copiilor preșcolari și cadre didactice care lucrează cu adulți.

³⁴ COM(2020) 625 final

³⁵ [Pilonul european al drepturilor sociale Comisia Europeană \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-communications/inline-2020/11/P11222_en.pdf)

³⁶ COM(2020) 628 final.

- (4) Competențele-cheie, astfel cum sunt definite în Cadrul european de referință privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții³⁷, vizează sprijinirea cetățenilor din întreaga Europă în dobândirea aptitudinilor și competențelor necesare pentru împlinirea personală, sănătate, capacitatea de inserție profesională și incluziunea socială într-o perioadă de schimbări rapide și profunde.
- (5) Agenda pentru competențe în Europa³⁸ a anunțat că se oferă sprijin pentru dezvoltarea unui set de competențe verzi de bază pentru piața forței de muncă, în vederea creării unei generații de profesioniști preocupați de mediu și de operatori economici verzi, integrând considerentele de mediu și climatice în școli, în învățământul superior, în educația și formarea profesională, precum și în cercetare. Europa are nevoie de profesioniști foarte competenți pentru a sprijini tranziția verde și pentru a fi lider mondial în domeniul tehnologiilor durabile.
- (6) Recomandarea Consiliului privind educația și formarea profesională pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență³⁹ recunoaște că sectorul EFP este esențial pentru tranziția digitală și tranziția verde.
- (7) Pactul climatic european invită cetățenii, comunitățile și organizațiile să participe la acțiunile de combatere a schimbărilor climatice și să construiască o Europă mai verde, oferind oportunități de a învăța despre schimbările climatice, de a dezvolta și de a pune în aplicare soluții și de a crea conexiuni cu alții pentru a multiplica impactul acestor soluții.
- (8) Planul de acțiune pentru educația digitală⁴⁰ oferă o viziune pentru o educație digitală europeană de înaltă calitate, favorabilă incluziunii și accesibilă și subliniază importanța tehnologiilor digitale ca vectori puternici ai tranziției verzi, facilitând, în același timp, trecerea la un comportament durabil atât în ceea ce privește dezvoltarea, cât și în ceea ce privește utilizarea produselor digitale.
- (9) Noul Bauhaus european aduce o dimensiune culturală și creativă Pactului verde european, cu scopul de a demonstra modul în care inovarea durabilă oferă schimbări tangibile și pozitive în viața noastră de zi cu zi, inclusiv în clădirile școlilor și în alte medii de învățare.
- (10) UNESCO, prin intermediul programului său Educație pentru dezvoltare durabilă, a depus eforturi pentru ca educația să devină o parte mai importantă și mai vizibilă a răspunsului internațional la criza climatică și pentru a îndeplini obiectivele de dezvoltare durabilă, în special obiectivul 4.7 privind educația pentru dezvoltare durabilă. În temeiul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice și al Acordului de la Paris, părțile se angajează să promoveze educația, formarea, sensibilizarea publicului, participarea publicului și accesul publicului la informații și să coopereze în acest sens.
- (11) Datele OCDE⁴¹ din 2018 demonstrează un nivel ridicat de conștientizare în rândul tinerilor în vârstă de 15 ani cu privire la schimbările climatice și la criza de mediu, precum și la necesitatea de a contracara aceste provocări. Cu toate acestea, aceleași date arată că mult mai puțini studenți simt că au puterea de acțiune pentru a produce o

³⁷ JO C 189, 4.6.2018, p. 1-13, anexă.

³⁸ COM(2020) 274 final.

³⁹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TEXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1202\(01\)&from=RO](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TEXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1202(01)&from=RO)

⁴⁰ COM(2020) 624 final.

⁴¹ OCDE (2020), *Are Students Ready to Thrive in an Interconnected World?* („Sunt elevii și studenții pregătiți să prospere într-o lume interconectată?”) PISA 2018, volumul VI.

schimbare reală. Învățând despre mediu și criza mondială elevii și studenților se pot simți copleșiți și lipsiți de putere, sentiment care este exacerbă de informații inexacte și de dezinformare.

- (12) Sistemele și instituțiile de educație și formare au datoria de a răspunde preocupărilor din ce în ce mai clar exprimate ale tinerilor cu privire la criza climatică și a biodiversității și de a implica tinerii în conceperea de soluții legate de învățarea pentru durabilitatea mediului.
- (13) Pandemia de COVID-19 a evidențiat legăturile noastre strânse cu natura și a pus un accent reînnoit pe sistemele de educație și formare. S-au tras învățăminte cu privire la noile posibilități de educație și formare, inclusiv învățarea în diferite contexte (inclusiv online), implicarea și autonomia cursanților și legăturile dintre învățarea formală și comunitate în ansamblu. Pandemia a accentuat o veche preocupare cu privire la sănătatea fizică, mentală și emoțională a copiilor și a tinerilor.
- (14) Centrele individuale de educație și îngrijire a copiilor preșcolari, școlile, instituțiile de învățământ superior, organizațiile de cercetare, furnizorii de EFP și comunitățile locale devin din ce în ce mai active în acțiunile de combatere a crizei climatice și a crizei biodiversității. Cu toate acestea, durabilitatea nu este încă o caracteristică sistemică a educației și formării în întreaga UE.
- (15) Multe dintre cadrele didactice nu dispun de sprijin, expertiză și oportunități de formare pentru a integra durabilitatea mediului în practicile lor de predare. Adesea, ei nu se simt suficient de bine pregătiți pentru a face față anxietății ecologice și ecopesimismului și pentru a-i ajuta pe cursanți să se implice în mod pozitiv în problemele climatice și de mediu.
- (16) Abordările la nivelul întregii instituții în ceea ce privește durabilitatea, care includ toate domeniile de activitate, nu sunt încă larg răspândite. Astfel de abordări pot include predarea și învățarea, cercetarea și inovarea, clădirile, incintele și operațiunile și ar trebui să implice elevii și studenții, personalul, părinții și comunitățile, atât la nivel local, cât și la nivel mai amplu.
- (17) Potențialul și oportunitatea de a completa și consolida alte agende educaționale trebuie explorate în continuare. Predarea și învățarea pentru durabilitatea mediului pot sprijini pe deplin politicile și programele pentru bunăstare și incluziune, solidaritate globală, învățare centrată pe cursant, cercetare și inovare, precum și pentru transformare digitală.
- (18) Dimensiunea educației și formării nu este inclusă în mod sistematic în alte politici legate de tranziția verde și de durabilitate. Integrarea educației în aceste politici poate sprijini punerea lor în aplicare, poate conecta diferite sectoare ale societății și ale economiei și poate integra durabilitatea în mod eficace în educație.
- (19) Prezenta recomandare respectă pe deplin principiile subsidiarității și proporționalității.

RECOMANDĂ STATELOR MEMBRE,

- (1) Să își intensifice urgent eforturile de sprijinire a sistemelor de educație și formare pentru a lua măsuri în vederea tranziției verzi, astfel încât cursanții de toate vârstele și din toate mediile să poată avea acces la educație și formare de înaltă calitate și favorabile incluziunii în domeniul schimbărilor climatice, al biodiversității și al durabilității.
- (2) Să prioritizeze învățarea pentru durabilitatea mediului în politicile și programele de educație și formare, pentru a sprijini sectorul și a-i permite să contribuie la tranziția

verde. Să dezvolte o abordare cuprinzătoare și colaborativă a învățării pentru durabilitatea mediului, care să implice toate organismele, organizațiile și actorii din sistemul de educație și formare.

- (3) Să ofere o gamă largă de oportunități de învățare în diferite contexte, de la educația timpurie până la învățarea în rândul adulților, astfel încât orice persoană să se poată pregăti pentru tranziția verde, să poată contribui în mod activ la ea și să acționeze pentru o economie durabilă din punctul de vedere al mediului, circulară și neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei și pentru o societate justă.
- (4) Să ia în considerare implementarea următoarelor măsuri la nivelul sistemului:
 - (a) Alinierea deplină a strategiilor și planurilor din domeniul educației și formării la tematica durabilității mediului, inclusiv a celor legate de programele școlare și de evaluare, de pedagogii și de dezvoltarea profesională a cadrelor didactice. Sprijinirea punerii în aplicare a strategiilor și politicilor naționale și generale, inclusiv în ceea ce privește conceptele conexe, cum ar fi educația pentru dezvoltare durabilă, prin planuri de acțiune și mecanisme de evaluare și monitorizare.
 - (b) Investiții în echipamente, resurse și infrastructuri verzi și durabile (clădiri, terenuri și tehnologii) pentru învățare, socializare și recreere, pentru a asigura medii de învățare sănătoase și reziliente.
 - (c) Sensibilizarea cu privire la beneficiile și oportunitățile învățării pentru durabilitatea mediului și sprijinirea instituțiilor de educație și formare pentru ca schimbările climatice, biodiversitatea și aspectele legate de durabilitate să fie relevante pentru viața de zi cu zi a cursanților.
 - (d) Implicarea elevilor, a studenților și a tuturor cursanților în mod semnificativ și coordonat, să propună și să conceapă abordări cu privire la ce, cum și unde învață despre și pentru durabilitatea mediului. Încurajarea unei participări echilibrate din punctul de vedere al genului a cursanților din toate mediile.
 - (e) Elaborarea de programe școlare cuprinzătoare, care să prevadă timpul și spațiul necesar învățării aprofundate pentru durabilitatea mediului, astfel încât cursanții să poată dezvolta competențe în materie de durabilitate încă de la o vârstă fragedă. Învățarea intergenerațională și exemplele, problemele și răspunsurile locale pot face ca programele școlare să fie mai relevante pentru cursanți, demonstrând că schimbările climatice, biodiversitatea și durabilitatea au relevanță locală și pot fi luate măsuri la acest nivel.
 - (f) Sprijinirea cooperării și a creării de rețele privind durabilitatea și biodiversitatea, implicând, de exemplu, autoritățile locale, reprezentanții tinerilor, centrele de educație în domeniul mediului, pădurile, parcurile, fermele, muzeele, bibliotecile, organizațiile neguvernamentale, organizațiile de cercetare, organizațiile consumatorilor și întreprinderile.
 - (g) Sprijinirea extinderii bunelor practici și a investițiilor în cercetarea pedagogică privind învățarea pentru durabilitatea mediului la toate nivelurile de educație și formare.
- (5) Să sprijine cursanții prin luarea în considerare a următoarelor măsuri:
 - (a) Oferirea de oportunități cursanților, încă din învățământul preșcolar, de a înțelege, de a se implica și de a valoriza lumea naturală și biodiversitatea

acesteia, stimularea curiozității și a sentimentului de uimire, pentru a-i învăța să acționeze pentru durabilitate, în mod individual și colectiv.

- (b) Consolidarea, inclusiv prin sprijin financiar, a învățării pe tot parcursul vieții de înaltă calitate pentru durabilitatea mediului, inclusiv a stagiilor, a uceniciei, a voluntariatului, a activităților extracurriculare și a altor forme de învățare non-formală și informală. Recunoașterea și recompensarea angajamentului civic în materie de durabilitate a mediului.
 - (c) Facilitarea utilizării de metode și strategii de învățare care să fie colaborative, experimentale și relevante pentru contextele și tradițiile locale. Aceasta include oferirea de oportunități practice cursanților de a observa și de a îngriji natura, de a economisi resurse, de a repara, de a reutiliza și de a recicla, ajutându-i astfel să înțeleagă importanța stilurilor de viață durabile și a economiei circulare.
 - (d) Furnizarea de informații exacte și accesibile cu privire la criza climatică și a biodiversității, precum și la factorii determinanți ai acesteia, dezvoltarea competențelor de soluționare a problemelor și de colaborare, promovarea gândirii critice și a competențelor din domeniul alfabetizării mediatice și sprijinirea acțiunilor pozitive, inclusiv a voluntariatului, pentru a contracara și a reduce teama și sentimentul de neputință cu care cursanții s-ar putea confrunta în fața crizelor planetare.
- (6) Să sprijine cadrele didactice în vederea facilitării învățării pentru durabilitatea mediului prin luarea în considerare a următoarelor măsuri:
- (a) Recunoașterea faptului că toate cadrele didactice, indiferent de disciplina predată sau de sectorul lor de activitate, sunt educatori în materie de durabilitate care trebuie să își sprijine cursanții în pregătirea pentru tranziția verde. Includerea, consultarea și implicarea cadrelor didactice cu privire la dezvoltarea programelor de învățământ și la alte reforme educaționale legate de durabilitatea mediului, precum și cu privire la conceperea unei dezvoltări profesionale adecvate.
 - (b) Integrarea durabilității mediului în toate programele de formare inițială a cadrelor didactice, în programele de dezvoltare profesională continuă, precum și în standardele și normele profesionale aplicabile cadrelor didactice, pentru a sprijini dezvoltarea competențelor acestora în materie de durabilitate.
 - (c) Crearea de oportunități și stimulente pentru participarea cadrelor didactice la programe de dezvoltare profesională legate de durabilitate, de exemplu prin corelarea acestora cu evoluția și dezvoltarea carierei și prin crearea de roluri pentru cadrele didactice, cum ar fi cel de coordonator în materie de durabilitate.
 - (d) Sprijinirea cadrelor didactice, inclusiv prin asigurarea timpului și a spațiului necesar, să adopte pedagogii care să consolideze învățarea în materie de durabilitate a mediului, să abordeze educația în materie de durabilitate în moduri interdisciplinare și să dezvolte aspectele socioemoționale ale învățării pentru durabilitatea mediului, astfel încât toți cursanții să poată deveni agenți ai schimbării și să învețe să acționeze, atât individual, cât și colectiv, pentru o lume mai durabilă.
 - (e) Încurajarea și facilitarea predării și învățării transformatoare și interdisciplinare, utilizând atât abordările de învățare tradiționale, cât și pe cele

inovatoare, inclusiv învățarea practică, abordarea STIAM⁴², hackathonul și gamificarea.

- (f) Dezvoltarea și diseminarea de resurse pentru a sprijini cadrele didactice, inclusiv în ceea ce privește evaluarea. Sprijinirea cadrelor didactice să utilizeze atât instrumente și materiale tradiționale, cât și noi, pentru a preda pentru durabilitatea mediului în contexte diferite, fie în interior, fie în exterior, fie digital, fie non-digital. Asigurarea accesului la centre de expertiză, inclusiv la centre de educație în domeniul mediului.
 - (g) Încurajarea comunității de cercetare și inovare să colaboreze cu furnizorii de educație formală, non-formală și informală pentru a sprijini cadrele didactice în materie de durabilitate a mediului. Sprijinirea personalului didactic în vederea participării la proiecte de explorare și cercetare legate de urgența climatică, criza de mediu și durabilitate.
- (7) Să sprijine instituțiile de educație și formare în vederea integrării eficace a durabilității mediului în toate activitățile și operațiunile lor, prin luarea în considerare a următoarelor măsuri:
- (a) Încurajarea și facilitarea adoptării unor abordări eficace ale durabilității la nivelul întregii instituții, care includ predarea și învățarea, viziunea, planificarea și guvernarea, participarea activă a cursanților și a personalului, gestionarea clădirilor și a resurselor, parteneriatele cu comunitățile atât la nivel local, cât și la nivel mai amplu, precum și cercetarea și inovarea. Sprijinirea directorilor unităților de educație și formare în gestionarea schimbărilor organizaționale prin intermediul unei dezvoltări profesionale specifice și al orientărilor cu privire la rolurile lor.
 - (b) Sprijinirea instituțiilor de educație și formare să își elaboreze, monitorizeze și evalueze strategiile de durabilitate și/sau să integreze durabilitatea în procesele și măsurile existente (de exemplu, planuri de dezvoltare a școlilor, declarații de misiune și strategii în învățământul superior). Recunoașterea faptului că acesta este un proces pe termen lung ce implică mici etape măsurabile care să fie monitorizate și evaluate în mod continuu, inclusiv prin autoevaluare de către instituție.
 - (c) Încurajarea și sprijinirea școlilor, a instituțiilor de învățământ superior, a furnizorilor de EFP și a altor furnizori de educație să participe la programe de certificare ecologică care pot aduce beneficii de mediu, educaționale și economice. Punerea la dispoziție a unor structuri de sprijin pentru astfel de scheme, de exemplu agenții sau organisme care să sprijine abordările la nivelul întregii instituții, mentoratul și colaborarea în rețea, modelele și orientările, sprijinul financiar.
 - (d) Concentrarea pe durabilitate a unei părți a revizuirii interne și/sau externe și a mecanismelor de asigurare a calității ale organizațiilor de educație și formare. Recompensarea instituțiilor de învățământ superior prin cadre de finanțare bazate pe performanță pentru implicarea eficace a acestora în ceea ce privește durabilitatea.

⁴² Abordarea bazată pe STIAM (știință, tehnologie, inginerie, arte și matematică) îmbrățișează potențialul creativ al conectării educației STIM cu artele, științele umaniste și științele sociale.

- (e) Integrarea în continuare a durabilității mediului în programele și modulele de învățământ, într-o multitudine de discipline, cum ar fi studiile economice, științele sociale, arhitectura și ingineria, amenajarea și gestionarea teritoriului. Utilizarea de resurse și materiale elaborate de organizații neguvernamentale de mediu și educaționale și de alte organisme relevante.
 - (f) Sprijinirea învățământului superior și a instituțiilor EFP în dezvoltarea unor cursuri de mici dimensiuni, adaptate tematicii legate de durabilitatea mediului, care să conducă la acordarea de micro-certificate, în vederea aprofundării, extinderii și actualizării competențelor profesionale.
 - (g) Sprijinirea parteneriatelor cu întreprinderile, artele, fermele, patrimoniul cultural, sportul, institutele de cercetare, industria resurselor educaționale (inclusiv echipamente tehnologice, materiale editoriale și alte echipamente școlare) și cercetarea în domeniul educației. Dezvoltarea de programe extracurriculare, de vară și alte programe, oferind în același timp sprijin pentru stagii, de exemplu în laboratoare, întreprinderi, instituții de cercetare, organizații neguvernamentale.
- (8) Să mobilizeze fondurile naționale și ale UE pentru investiții în infrastructură, formare, instrumente și resurse pentru a spori reziliența și gradul de pregătire a sectorului educației și formării pentru tranziția verde, în special Erasmus +, Mecanismul de redresare și reziliență, Corpul european de solidaritate, Fondul social european Plus, Fondul european de dezvoltare regională, Instrumentul de sprijin tehnic, programul Europa digitală, Orizont Europa și InvestEU.
- (9) Să investească în monitorizarea, cercetarea și evaluarea provocărilor în materie de politici și a impactului acestor inițiative pentru a valorifica lecțiile învățate și a contribui la elaborarea politicilor, inclusiv prin sprijinirea elaborării de indicatori și obiective comune privind durabilitatea mediului în educație.

INVITĂ COMISIA:

1. Să faciliteze cooperarea și învățarea reciprocă între statele membre și părțile interesate cu privire la învățarea în domeniul durabilității mediului prin:
 - 1.1. Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației (2021-2030)⁴³, în care educația pentru tranziția verde este un domeniu prioritar esențial.
 - 1.2. Diseminarea și încurajarea utilizării oportunităților de promovare, sprijinire și facilitare a educației și formării pentru durabilitatea mediului în cadrul programelor de finanțare ale UE, cum ar fi Erasmus+, Corpul european de solidaritate, LIFE, Fondul social european, Orizont Europa, acțiunile Marie Skłodowska-Curie și Instrumentul de sprijin tehnic.
 - 1.3. Schimbul de bune practici prin schimburile de personal, proiectele și rețelele Erasmus+, inclusiv prin intermediul universităților europene Erasmus+, al comunității online eTwinning, precum și al centrelor de excelență profesională, al acțiunilor Marie Skłodowska-Curie și al Institutului European de Inovare și Tehnologie.

⁴³ Rezoluția 2021/C 66/01 a Consiliului.

- 1.4. Identificarea, înregistrarea și schimbul de exemple de bune practici, inclusiv prin intermediul platformelor online existente⁴⁴, precum și sprijinirea creării de rețele între organizațiile naționale și alte organizații active în domeniul educației și al durabilității mediului în cadrul educației și formării formale și non-formale.
- 1.5. Implicarea tinerilor în punerea în aplicare a recomandării, în special prin intermediul Anului european al tineretului 2022 și al dialogului UE cu tinerii, pentru a se asigura că opiniile și nevoile tinerilor și ale organizațiilor de tineret sunt luate pe deplin în considerare.
- 1.6. Crearea de sinergii cu Coaliția în domeniul educației privind clima și cu Noul Bauhaus european.
2. Să dezvolte și să facă schimb de resurse, materiale și cercetări privind învățarea pentru durabilitatea mediului, în cooperare cu statele membre, inclusiv cu privire la un nou cadru european de competențe în materie de durabilitate.
3. Să sprijine cadrele didactice pentru a preda durabilitatea mediului prin:
 - 3.1. Furnizarea de resurse și materiale de sprijin pe viitoarea Platformă europeană de educație școlară, EPALE și Portalul european pentru tineret.
 - 3.2. Recunoașterea eforturilor remarcabile de predare și învățare pentru durabilitatea mediului prin intermediul programelor de decernare a premiilor UE, inclusiv Premiul european pentru predare inovativă, Premiul eTwinning și Premiile europene pentru competențe profesionale.
4. Să monitorizeze dezvoltarea competențelor verzi de către studenții din învățământul superior, absolvenții de EFP și cercetătorii aflați la începutul carierei, de exemplu prin includerea acestora în inițiativa europeană de monitorizare a parcursului profesional al absolvenților.
5. Să monitorizeze progresele înregistrate în ceea ce privește educația pentru durabilitatea mediului în cadrul rapoartelor privind Spațiul european al educației și Pactul verde european.
6. Să consolideze cooperarea cu organizațiile internaționale existente, în special cu UNESCO și cu alte organisme ale ONU, pentru a promova o abordare a educației și formării în domeniul durabilității mediului de către factorii de decizie, practicienii și părțile interesate din statele membre, care să includă echitatea, incluziunea și justiția, în conformitate cu Pactul verde european și cu obiectivele de dezvoltare durabilă.
7. Să consolideze în continuare dimensiunea verde a programelor Erasmus+ și ale Corpului european de solidaritate, atât prin mobilitate verde și practici verzi în cadrul proiectelor, cât și printr-un accent puternic pe durabilitatea mediului în cooperarea dintre diferitele părți interesate din domeniul educației, formării și tineretului.

Adoptată la Bruxelles,

*Pentru Consiliu
Președintele*

⁴⁴ Aceasta ar putea include viitoarea Platformă europeană de educație școlară, Spațiul învățării, platforma „Știința este minunată!”, Portalul european pentru tineret, EPALE, Scientix, Alianța europeană pentru ucenicii, Pactul privind competențele.